

СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК

Стандарди образовних постигнућа за крај општег средњег образовања

Општа предметна компетенција (ОПК)

Ученик влада функционалним језиком у мери која му омогућава усмену и писану комуникацију. Разуме говорене и писане текстове различитих врста и из њих издваја релевантне информације ради задовољавања комуникативних, образовних и стручних потреба. Учествоје у свакодневној, образовној и основној стручној комуникацији, поставља питања, изражава мишљење, жеље, ставове и осећања, и обрађује садржаје уз примену усвојених стратегија читања, слушања и говора. Пише текстове различитих форми и садржаја у складу са језичком и правописном нормом, користећи ћирилично и латинично писмо. Повезује знања стечена на часовима српског језика са искуствима из других области и предмета. Развија интеркултурну свест, поштује културне и социјалне различитости и учествује у комуникацији са саговорницима различитог језичког и културног порекла.

Основни ниво

Специфична предметна компетенција 1 (СПК1)

Изговара гласове српског језика, речи и реченичне моделе уз повремену интерференцију матерњег језика.
Располаже фондом речи и граматичких конструкција стандардног српског језика неопходним за развијенију свакодневну комуникацију.
Користи ћирилицу и латиницу.
У комуникацији уме функционално да примени усвојене језичке елементе, уз повремене грешке.

Специфична предметна компетенција 2 (СПК2)

Унапређује и обогаћује своју језичку и комуникативну компетенцију слушањем, читањем и учествовањем у дијалогу.

Поставља једноставнија питања о различитим темама из свакодневног живота и струке ослањајући се на основне стратегије разумевања и изражавања.

До сазнања долази читањем и слушањем претежно информативних и стручних садржаја, који садрже углавном познату лексику и познате граматичке форме. Значење непознатих речи проналази у различитим врстама речника.

Прикупља податке о темама које га занимају, задатим и стручним темама из различитих извора. Интерпретира добијене информације и на тај начин проверава тачност разумевања.

Пише краће текстове различитих форми о различитим темама, структурирајући основне делове текста и организујући га у логичне целине, и на тај начин унапређује вештину писаног изражавања.

Уочава узрочно-последичне везе и изводи закључке слушајући или читајући текст, дијалог и пратећи различите комуникативне и ванјезичке ситуације.

Специфична предметна компетенција 3 (СПК3)

Разуме теме из свакодневне комуникације и области за коју показује интересовање, као и суштину информација из различитих извора како би их користио за задовољење животних потреба у приватном, образовном и стручном домену.

Говори о темама из свакодневног живота и области интересовања користећи стручне изразе и оспособљавајући се за рад у струци или даље школовање.

Разуме и пише краће текстове различитих врста и садржаја како би пренео информације и изнео своје планове, намере, жеље, осећања и мишљење.

Знања и вештине стечене на часовима српског језика повезује са знањима стеченим искуством, на часовима других предмета и на часовима матерњег језика и примењује их у различитим комуникативним ситуацијама.

Исходи образовног циклуса (ИОЦ) – за крај општег средњег образовања:

Основни ниво		
СПК 1	СПК 2	СПК 3
<i>Ученик:</i>	<i>Ученик:</i>	<i>Ученик:</i>
CH.CO.O.1.1. Изговара гласове српског језика, речи и фреквентне реченичне моделе уз повремену интерференцију матерњег језика у артикулацији и интонацији. CH.CO.O.1.2. Разуме и користи лексички фонд од 1000 до 1400 речи, укључујући и основну стручну терминологију. CH.CO.O.1.3. Користи сложеније синтагме и зависне реченице (узрочне, временске, намерне, изричне, допусне и односне – уведене најфреквентнијим везницима и везничким спојевима). CH.CO.O.1.4. Разуме условне реченице са везницима АКО и ДА. CH.CO.O.1.5. Користи презент, перфекат, футур I и императив у њиховим основним значењима; разуме потенцијал; разуме исказе у којима се употребљава презент за будућност и прошлост. CH.CO.O.1.6. Разуме значај глаголског вида за разликовање значења у типичним случајевима. CH.CO.O.1.7. Разуме и користи падежне облике у најчешћим синтаксичким	CH.CO.O.2.1. Разуме говорне исказе пратећи аудио-визуелне материјале различитих жанрова (кратки видео записи, подкасти, емисије...). CH.CO.O.2.2. Саставља сложеније исказе на основу визуелног инпута. CH.CO.O.2.3. Учествоје у комуникацији ослањајући се повремено на стратегије компензације. CH.CO.O.2.4. Обликује сложеније синтагме и користи главне врсте зависних реченица, увежбавајући их у говорним и писаним вежбама, анализирајући примере у текстовима и примењујући граматичка правила у комуникацији. CH.CO.O.2.5. Овладава акцентом и интонацијом речи и реченица читајући наглас различите врсте текстова. CH.CO.O.2.6. Изводи закључке из прочитаног текста тако што одговара на питања о тексту, коментарише и тумачи текст. CH.CO.O.2.7. Самостално структурира писани текст издвајајући основне делове (наслов, пасусе) и организујући га у	CH.CO.O.3.1. Разуме свакодневну неформалну комуникацију матерњих говорника, дуже говорне исказе о темама из свакодневног живота и окружења, основни садржај информативних и других емисија електронских медија и стручна упутства из области за која показује интересовања изговорене стандардним језиком, нормалним темпом. CH.CO.O.3.2. Активно учествује у разговорима и изражава своја осећања, мишљење и искуства и тако гради самопоуздање, усваја социјалне норме комуникације и оспособљава се за различите врсте интеракција. CH.CO.O.3.3. Чита текстове различитих врста како би могао да тумачи информације, повезује садржај са ширим културним и историјским контекстом и критички приступа тексту, што му помаже у наставку образовања и сналажењу у свакодневном животу. CH.CO.O.3.4. Издваја и аргументује поруку текста у циљу развијања логичког мишљења, формирања ставова на основу

структурама, као и правила конгруенције. CH.CO.O.1.8. Користи облике компаратива и суперлатива фреквентних придева и прилога.	смисаоне целине. CH.CO.O.2.8. Слуша различите врсте текстова уочавајући и издвајајући најважније информације, водећи белешке и препричавајући садржај својим речима. CH.CO.O.2.9. Издваја и аргументује проблем, идеју или поруку у тексту постављањем питања, анализом контекста и повезивањем са сопственим знањем и искуством. CH.CO.O.2.10. Користи речнике и језичке приручнике.	доказа и оспособљавања за критичку анализу различитих извора информација. CH.CO.O.3.5. Самостално пише текстове различитих врста и жанрова како би развијао вештине формулисања и преношења информација, аргументовања и прилагођавања писане комуникације различитим ситуацијама. CH.CO.O.3.6. Уочава елементе српске културне баштине и историјског наслеђа уз неговање сопственог језичког, националног и културног идентитета. CH.CO.O.3.7. Поштује и уважава културолошке различитости.
--	--	---

Средњи ниво

Специфична предметна компетенција 1 (СПК1)

Има развијенију језичку и комуникативну компетенцију.

Правилно употребљава језичке структуре и повезује их с комуникативном ситуацијом. Уме да пронађе компромисна лексичка и граматичка решења.

Равноправно користи ћирилицу и латиницу.

У комуникацији уме функционално да примени усвојене језичке елементе, уз повремене грешке.

Специфична предметна компетенција 2 (СПК2)

Унапређује и обогаћује своју језичку и комуникативну компетенцију слушањем, читањем и учествовањем у дијалогу.

До сазнања долази читањем и слушањем претежно информативних и стручних садржаја. Значење непознатих речи одређује на основу контекста или их проналази у различитим врстама речника.

Примењујући различите стратегије и средства комуникације и користећи различите изворе, укључујући и дигиталне алате, прикупља

податке о темама које га занимају, као и о задатим и стручним темама. Интерпретира и самостално анализира садржаје добијених информација.
Пишући текстове различитих форми о различитим темама, унапређује вештину писаног изражавања.

Специфична предметна компетенција 3 (СПК3)

Разуме основни садржај сложенијих говорених и писаних текстова и по потреби их цитира, парафразира и препричава како би прикупио и пренео информације.
Аргументовано говори и пише о различитим темама које га интересују да би изнео своје мишљење, идеје и ставове.
Знања и вештине стечене на часовима српског језика повезује са знањима стеченим искуством, на часовима других предмета и на часовима матерњег језика и примењује их у различитим комуникативним ситуацијама.

Исходи образовног циклуса (ИОЦ) – за крај општег средњег образовања:

Средњи ниво		
СПК 1	СПК 2	СПК 3
<i>Ученик:</i>	<i>Ученик:</i>	<i>Ученик:</i>
СН.СО.С.1.1. Активно користи лексички фонд од 1400 до 1800 речи; влада основним терминима своје струке, односно области интересовања. СН.СО.С.1.2. У говору и писању користи различите реченичне моделе (активне, пасивне, обезличене и безличне реченице; реченице са допунским предикативом, са најфреквентнијим семикопулативним	СН.СО.С.2.1. Разуме основни садржај сложенијих говорних исказа, предавања из струке, песама, филмова и електронских медија тако што издваја главне информације, повезује узроке и последице, резимира и дискутује о садржају. СН.СО.С.2.2. Води белешке сажимајући различите врсте језичких садржаја.	СН.СО.С.3.1. Разуме сложеније говорне исказе, медијске садржаје и предавања како би могао да прати наставу, усваја нове информације и активно учествује у дискусијама. СН.СО.С.3.2. Самостално преноси информације, повезује их и изводи закључке, ради унапређења вештине логичког мишљења, синтезе и

глаголима; реченице са логичким субјектом, разноврсним неправим објектима). CH.CO.C.1.3. Користи различите врсте зависних реченица (узрочне, временске, намерне, изричне, допусне, односне и условне). CH.CO.C.1.4. Правилно употребљава падежне облике у сложенијим синтаксичким структурама и примењује правила конгруенције. CH.CO.C.1.5. Разуме исказе у којима је употребљен аорист; употребљава футур II у зависним реченицама. CH.CO.C.1.6. Разуме исказе с глаголским прилозима. CH.CO.C.1.7. Користи глаголе одговарајућег вида у реченичном контексту.	CH.CO.C.2.3. Говори о познатим темама, постављајући питања, аргументујући своје мишљење и бранећи своје ставове. CH.CO.C.2.4. Самостално излаже унапред припремљени садржај на задату тему. CH.CO.C.2.5. Учествоје у комуникацији ослањајући се повремено на стратегије компензације (проналажење алтернативних исказа). CH.CO.C.2.6. Обликује језичке исказе, увежбавајући их у говорним и писаним вежбама, анализирајући примере у текстовима и примењујући граматичка правила у комуникацији. CH.CO.C.2.7. Анализира и интерпретира различите текстове тако што одређује њихову тему, главне догађаје, време и место дешавања, препознаје учеснике радње и структурне елементе текста. CH.CO.C.2.8. Чита сложеније текстове различитих врста и жанрова, а значење непознатих речи одређује на основу контекста. CH.CO.C.2.9. Самостално структурира писане текстове различите намене организујући их у смисаоне целине. CH.CO.C.2.10. Учествоје у интеркултурној комуникацији, размењујући основне информације и ставове у вези са културом свакодневице уважавајући основна правила учтивости.	аргументације. CH.CO.C.3.3. Анализира различите језичке садржаје како би критички проценио информације; повезује садржај са личним и општим знањем и примењује научене стратегије у свакодневном животу и даљем образовању. CH.CO.C.3.4. Упоређује и тумачи текстове различитих врста и жанрова да би проширио културне видике и разумео контекст у коме су текстови настали. CH.CO.C.3.5. Пише различите врсте текстова, јасно изражава своје мисли, организује информације у смисаоне целине и формулише аргументе, што му користи у личном и професионалном животу. CH.CO.C.3.6. Интерпретира садржаје из медија како би се оспособио да селекује и критички процени информације, што му омогућава бољу оријентацију у дигиталном и информационом окружењу. CH.CO.C.3.7. Познаје елементе српске културне баштине и историјског наслеђа уз неговање сопственог језичког, националног и културног идентитета. CH.CO.C.3.8. Негује хумани однос у дијалогу међу културама.
--	--	--

Напредни ниво

Специфична предметна компетенција 1 (СПК1)

Има развијену језичку и комуникативну компетенцију и влада српским језиком на нивоу ученика тог узраста чији је матерњи језик српски.

Разуме говорене и писане текстове различитих врста и садржаја, укључујући и текстове из струке.

Прави систематичне белешке на основу писаног и говореног исказа.

Уме да интерпретира, критички анализира и упоређује податке које је чуо или прочитао.

Уме да аргументује и брани своје ставове на основу прикупљених информација.

Пише сложеније текстове различитих форми о различитим темама, уз примену књижевнојезичке норме.

Специфична предметна компетенција 2 (СПК2)

Унапређује и обогаћује своју језичку и комуникативну компетенцију слушањем, читањем и учествовањем у дијалогу.

До сазнања долази читањем и слушањем сложенијих садржаја различитих форми, прикупљајући податке о темама које га занимају, задатим и стручним темама из различитих извора.

Упоређујући различите податке које је чуо или прочитао, самостално их интерпретира и критички анализира.

Аргументује и брани своје ставове учествујући у дискусији.

Пише сложеније текстове различитих форми о различитим темама и на тај начин усавршава вештину писаног изражавања, увежбавајући примену језичких правила у различитим комуникативним ситуацијама.

Специфична предметна компетенција 3 (СПК3)

Разуме сложене говорене и писане текстове различитих врста и жанрова на нивоу матерњих говорника како би уочио различите слојеве значења, критички их интерпретирао и равноправно учествовао у разговору на српском језику.

Пише текстове различитих врста и жанрова у складу са језичком нормом да би пренео информације и изнео своје мишљење, осећања и идеје.

У стању је да припреми излагање и јавно наступа на српском језику учествујући равноправно у животу вишејезичне заједнице.

Знања и вештине стечене на часовима српског језика повезује са знањима стеченим искуством, на часовима других предмета и на часовима матерњег језика и примењује их у различитим комуникативним ситуацијама.

Разуме и прихвата културне и социјалне различитости, препознаје стереотипе и прилагођава своје понашање основним конвенцијама у комуникацији, негујући отвореност и интеркултурални дијалог.

Исходи образовног циклуса (ИОЦ) – за крај општег средњег образовања:

Напредни ниво		
СПК 1	СПК 2	СПК 3
<i>Ученик:</i>	<i>Ученик:</i>	<i>Ученик:</i>
СН.СО.Н.1.1. Влада стандардним језиком и језичком нормом на нивоу изворног говорника, као и лексиком струке у складу са интересовањима. СН.СО.Н.1.2. Самостално уочава и критички тумачи идеје, појаве и проблеме у друштву и дискутује о њима. СН.СО.Н.1.3. Анализира структуру	СН.СО.Н.2.1. Одређују значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и контекста у којем су употребљени, издваја делове текста који су му нејасни, тражи објашњења и прикупља додатне информације из различитих извора. СН.СО.Н.2.2. Користећи стратегије активног слушања, примењујући технике	СН.СО.Н.3.1. Учествоје у разговорима и дискусијама и тако развија самопоуздање, вештине аргументовања и способност да се ефикасно укључи у сложене комуникативне ситуације, како у образовном, тако и у ширем друштвеном окружењу. СН.СО.Н.3.2. Ради постизања

текстова различитих функционалних стилова, разликује њихову комуникативну функцију и препознаје карактеристична језичка средства.	аргументовања (нпр. парафразирање, резимирање, навођење доказа и контрааргументата), користећи одговарајући тон и стил, формулишући јасна питања и одговоре у оквиру структурисаних дискусија, ефикасно учествује у разговору и дебати. СН.СО.Н.2.3. Разним типовима вежби (анализа примера у текстовима, трансформација реченица, исправљање неправилних конструкција), усваја и унапређује језичке компетенције. СН.СО.Н.2.4. Користећи различите стратегије (издвајање кључних информација, прављење бележака, коришћење речника и других извора, парафразирање и структурирано сумирање садржаја) разуме сложеније текстове. СН.СО.Н.2.5. Пише сложеније текстове различитих врста и жанрова, користећи одговарајућа језичка средства и примењујући норме стандардног српског језика, структурира текстове у складу са жанровским конвенцијама и користи различите изворе за проверу и унапређивање писаног израза. СН.СО.Н.2.6. Прави систематичне белешке на основу усменог и писаног дискурса издвајајући основне информације и кључне речи.	комуникације са говорницима различитог узраста, образовања и језичких варијетета прилагођава стил говора. СН.СО.Н.3.3. Критички тумачи проблеме и идеје у текстовима како би развио аналитичко и апстрактно мишљење, што му омогућава да разуме сложене појаве у различитим друштвеним и научним областима. СН.СО.Н.3.4. Пише самостално различите врсте текстова (биографија, мотивационо писмо, молба, захтев...) ради задовољавања комуникативног циља. СН.СО.Н.3.5. Интерпретира и критички процењује садржаје из различитих медија, укључујући дигиталне изворе, препознајући намеру аутора и потенцијалне манипулације информацијама. СН.СО.Н.3.6. Користи знања стечена у матерњем језику како би унапредио језичке и комуникативне вештине у српском језику. СН.СО.Н.3.7. Има свест о социјалним конвенцијама и културолошким различитостима, промовише културу толеранције и интеркултуралност. СН.СО.Н.3.8. Разуме штетан утицај стереотипа и предрасуда у образовном, приватном и јавном контексту.
--	--	---